

V. ^H F.

(cat. 4, 33^b - 46.)

Suppl.

1. Biel, Hier. Wig., progr. acad. (De dignitate acad. Witebergensis). (Wtbg.) 1722.
2. De Weger, Joh. Wh., progr. acad. (De academiarum nominatin Witebergensis praesentia et utilitate). (Wtbg.) 1736.
3. Deutschmann, Jerem., Pyramis Witebergensis, s. statua honoris eorum Saxon. Electorum qui academiam Witeberg. condiderunt, amplificarunt, locupletarunt. Wtbg. 1702.
4. Weichmann, Joach. Sam., panegyrici memoriae pacis religiosae sacram indicit (So Iriov in pace religiosa). Wtbg. 1755.
5. Cnollius, Joh., des Gottl. Gnüß neu offenb. Mann u. von wau u. fündliche. Wtbg. 1694.
6. Breviarium sive Kürze Suppl. allgemein in der Wittenberg. Akademie u. Universitäts Wittenberg in 1688. Wtbg. 1689.
7. Sapientia. 1689. 1690.
8. Latinis Suppl., ^{unter in der} ~~unter in der~~ Kürze des Universitäts des Wit. Wittenberg in 1687. Wtbg. 1688.
9. Judicium concionatorum publicorum in templo ad arcem academico Wittenbergensi, anni 1687. Wtbg. 1688.
- 10-29. Witzmann des Vandenberg in den Jahren 1730. 1736. 1770 - 88 in der Suppl. Wittenberg in 1730. Wtbg.
30. Killeb, Jo. Am., De diaconis Wittenbergae studiis sanctoribus excultis et professorum et inspectorum muneribus ornatis. Francofurtae 1744.
31. Cassai, Ge. Mich., carmen in professores acad. Witebg. Wittenbergae 1708.

1688-1788

D

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

19.

17. 33.

ORDINIS PHILOSOPHICI
IN
ACADEMIA WITTEMBERGENSI
DECANUS
M. HIERONYMUS
VVIGANDUS
BIEL

1722.

LUNEBURGENSIS
COLLEGII PHILOSOPHORUM
ASSESSOR ATQVE H. T. COMES
PALATINUS IMPERIALI AUCTORITATE
CONSTITUTUS
PHILOSOPHIAE AC POETICES
CANDIDATIS

S. P. D.

EOSDEMQUE AD SOLEMNIA D. XVII. OCTOBRIS
RITE AC MAJORUM MORE RECOLENDI
EA QVA PAR EST HUMANITATE
INVITAT

*Dignitas academica
Wittenberg.*

105

ostquam singulari Numinis beneficio accidit, ut ingenuae, fa-
 crationesve scientiae, multis ante seculis sepultae, ab interitu
 tandem vindicarentur, iisdemque in pristinam dignitatem re-
 stitutis, amplissima Musarum sedes extruerentur, nulla sane
 Academia exitit, quae nominis celebritate, doctrinae elegan-
 tia, studiosorum frequentia ac dignitate cum illa, quae ad al-
 bis ripam, felicibus auspiciis, surrexit, aliqua ex parte conferri,
 nedum eidem praeferrī meretur. Enimvero, ut in praesenti
 tantum de illustri civium origine breviter verba faciam, ex
 quo FRIDERICUS III, Imperii Ensigner, qui, animi celsitate, ac rebus pruden-
 ter institutis, nomen *Sapientis* consecutus est, non solum publico Comitiorum, quae
 Wormatae A. 1115 VI 15 celebrata sunt, decreto, de Academiis in singulis Electoribus
 erigendis, sed etiam divino nutu, vate POLICHIO MELLERSTADIO, primo in
 recens fundata schola Artis Salutaris *Doctore* ac *Rectore*, ductus, & tantum non tra-
 ctus, hoc sapientiae domicilium, suo Auctore dignum, in rerum divinarum at-
 que humanarum salutem, postliminio reddendam, condi jusserat: ex toto terra-
 rum orbe, non *civilis* solum *ordinis* Juvenes, sed etiam *Nobiles, Barones, Comites,*
 immo *Principes*, praesertim SAXONICI, PALATINI, BRUNSVICO-LUNE-
 BURGICI, ANHALTINI, MECKLENBURGICI, POMERANI, aliive ad
 hunc novum Apollinis montem, tanquam ad commune orbis oraculum, agmine
 quasi facto, confugerunt. Quod, quanquam ex publicis Academiae monumen-
 tis prolixè cumulateque comprobatum reddere poteram, tamen: ut & instituti
 & chartae habeam rationem, tantummodo de *Ducibus* BRUNSVICO-LUNE-
 BURGICIS, qui nostram Academiam, suorum studiorum nutricem, elegerunt,
 quam brevissime potero, commentabor. Vix enim dum hoc inclytum bonarum
 artium templum Deo consecratum erat, atque incerta adhuc de nostris Musis
 fama per ora virorum volitabat, nondum audito *Lutheri*, emendatae doctrinae
 post CHRISTUM Auctoris, nomine, *Primus* inter DUCES Wittember-
 gam contendit OTTO, dictus postea *Senior, Harburgici* Stemmatis Parens,
 qui cum Majorum nomine etiam virtutes, animo conceptas, nullo non tempo-
 re expressit, multis ideo laudibus, imprimisque ex ea ratione efferendus, pro-
 pterea quod, quamvis major natu, ad celsi regiminis fastigium, ad quod obti-
 nendum alii avidissima mente aspirant, a Deo, natalium beneficio, destinatus es-
 set: molestum tamen, postquam sua sponte a Republicae gubernaculis Pater,
 recesserat, regiminis onus sibi imponi non passus est, sed potius hoc ipsum in Fra-
 tris, natu Minoris, devolvit humeros, atque exigua ditio, quae sustentandae Fa-
 miliae sufficiebat, raro exemplo, contentus, aetatem duxit. Fratrem, suorum cau-
 sa studiorum, Wittembergam comitatus est, alter HENRICI, ex *Cellenfi* Profapia
 oriundi, DUCIS BRUNSVICO-LUNEBURGICI Filii, qui ab ERNESTO,
Saxoniae SEPTEMVIRO, a quo tota Celsissima ERNESTINA Domus DUCUM
 SAXONIAE suam trahit originem, utpote suo ex Matre *Avo* ERNESTUS in-
 sacro fonte dictus est. Atque hic ERNESTUS, ob religionem in Deum, pu-
 blicis testimoniis, quam maxime autem in Comitibus, *Augustae* A. 1115 XXX. ha-
 bitis, comprobata, pariter ac in subditos elementiam *Pii* nomen apud Posteris
 jure meruit, & propter singularem vitae integritatem totius *Celsissimae* Domus, in
gemina adhuc progenie, prudenter ac feliciter regnantis, *Parens* evasit. Uterque
 ram OTTO, quam ERNESTUS, DUCES BRUNSVICENSES AC LUNE-
 BURGENSES A. 1115 XI. proxima Dominica ante Paschatis solemnia, *Rectore*
 WOLFGANGO REISENPUSCH Jcto, Academiae nomina, in totius Saxo-
 niae Inferioris salutem, dederunt. Etenim Laudatissimi *Principes*, Romani adhuc
 Antistitis superstitionibus occupati, postquam purioris Doctrinae assertori ac vin-
 dici patulas aures praebuerant, atque ita in coelestis veritatis agnitionem, divino
 beneficio, perducti, Pontificis tyrannidem, errores, superstitionem, flagitia,
 fraudes ac pertinaciam detestari coeperant, non solum primos inter Germaniae
 Principes extiterunt, qui puriorem religionem, misso fascino, amplexi sunt, sed
 provincias quoque, suo regimini divinitus concreditas, dogmatum saniorum lu-
 ce, instituta emendatione, illustrarunt. Ut autem innocenter Deum colendi ra-
 tio, intra Patriae fines altissimis defixa radicibus, in dies magis magisque propa-
 garetur, atque ad seros transferretur posteris, Religiosissimus *Princeps* OTTO
 Filium

Pon Jc 3652

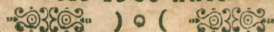

Filium suum cognominem, dictum postea *Junio*rem, in tenera adhuc aetate
 A. CIO IO XL. Rectore VITO ORTELIO, *Seniore*, tunc adhuc *Philosopho*, deinde *Me-*
dico, Wittembergam, tanquam ad genuinam religionis ac liberalium artium Matrem,
 misit, cujus institutione factum est, ut incredibiles pietatis atque eruditionis cepe-
 rit profectus, eaque propter in rerum gestarum monumentis a religione atque
 omni artium genere commendetur. Patruelis institissent vestigiis, Patre, supra
 Laudato, ERNESTO, orti, HENRICUS & GVILIELMUS, *utriusque Celsissi-*
mae Domus STATORES, nisi ob bellorum motus, qui in juvenilem horum Prin-
 cipum aetatem inciderunt, & quoque Inferiorem Saxoniam turbarunt, consilium,
 de suscipiendo Wittembergam itinere, mutassent. Interim ut suam gratiam, etiam
 absentes, erga hanc elegantiorum studiorum genetricem declararent, ex hac
 Academia *Gvilielimum Mege*lium Herbipolensem, quemadmodum academici prod-
 dunt annales, *Cellam* evocarunt, ut ex ore hujus divinae humanaeque doctrinae
 apprime docti Magistri vitae, sapienter instituendae, rationem atque humaniores
 artes animo imbiberere possent. Immo, ut graviora accertiora sui in hanc Acade-
 miam amoris ac favoris argumenta posteritati exponerent, *Serenissimus Princeps*
 GVILIELMUS, *Electoralis Familiae Avus*, Filios, natu Majores, ERNESTUM
 & AUGUSTUM Wittembergam adire jussit, ut in hoc celeberrimo studiorum
 emporio, ad Reipublicae gubernacula, providis consiliis tractanda, instruerentur.
 Fratres germani, *regio de sanguine, Matre DANORUM Regis Filia*, nati, nostras
 Musas A. CIO IO LXXXIII. Rectore FRANCISCO FABRO, *Humaniorum, Me-*
dicacaeque Artis Doctore Publico, salutare coeperunt. Ut autem animum suum, in
 Maecenates devotum, Academia explicaret, *proximo* statim anno, Patres Con-
 scripti hos *Juvenes Principes*, magnae spei, ERNESTUM per aetatem, *Pro-Re-*
ctore NICOLAO THEODENO, *Graecarum Literarum Doctore* Publico, & AU-
 GUSTUM, per tempus hibernum, vices Rectoris gerente JOANNE BUGEN-
 HAGIO, *Juniore, Sanctioris disciplinae Doctore Ordinario*, omnium suffragiis RE-
 CTORES elegerunt, ac Patriae, totique Orbi optatissimum augurium ejus re-
 giminis ediderunt, ad quod *Magni Illi Principes* nati atque educati erant. Glo-
 riosissimi enim DUCES BRUNSVICENSES AC LUNEBURGENSES ERNE-
 STUS & AUGUSTUS, qui Wittembergenses Musas sua praesentia ac praesidio
 exornarunt, postquam Fratri Juniori GEORGIO, forte sic jubente divina, cu-
 ram conservandae posteritatis commendaverant, cum Fratre CHRISTIANO
 quadraginta annos, & amplius, fatalibus propemodum, ad Germaniae ac purioris
 doctrinae interitum temporibus, summa prudentia, fortitudine ac felicitate, hu-
 manis rebus gubernandis, praefuerunt, suoque ex Fratre Nepoti, *Primo inter-*
Duces hujus Celsissimae Domus PRINCIPI ELECTORI, ERNESTO AUGU-
 STO nomina dederunt, qui, cum ob *Electorum*, suis meritis sibi ac Posterita-
 ti acquisitum, omnibus *Majoribus* suis MAJOR dici meruerit, tum autem MA-
 XIMUS, ex quo GEORGIUM, REGEM, atque ELECTOREM
 GLORIOSISSIMUM reliquit haeredem, cujus natalis toti, qua late pa-
 tet, Europae salutaris fuit. Quinimmo adhuc in ERNESTI AUGUSTI
Felicissima Progenie, Majorum, inprimis ERNESTI, juxta & AUGUSTI, maxi-
 morum in hanc Academiam meritorum, *Principum* virtutes veneramur, quibus
 non sufficiebat, hanc bonarum artium Moderatricem coram intueri, fovere,
 regere, atque augere, sed praeterea quoque, ut perpetuum suae Benevolentiae
 monumentum huic Academiae comprobarent, quemadmodum publicae, quas
 in consilium vocavi, referunt tabulae, *Indulgentissimi studiorum Fautores*, egre-
 gium poculum argenteum, magni ponderis, idemque inauratum, inter Acade-
 miae *republica* reponendum, *Senatui Literato, Rectore* EBERHARDO a WEYHE,
U. J. Doctore, A. CIO IO LXXXIX. dono dederunt. Nec minorem gratiam DU-
 CUM BRUNSVICO-LUNEBURGICORUM, ex *Grubenbagica* gente, usque dum
 superstes floruit, aequae ac singulare, erga hanc instauratae doctrinae officinam,
 studium, Academici lares, grati, agnoscunt. Postea enim quam PHILIPPUS I.
 in Comitibus *Wormatiensibus* strenuum divinae veritatis propugnatorem, Deique
 causam medios inter hostes copiose sapienterque agentem, magna cum admira-
 tione audiverat, in patriam redux, non deformem modo Dei cultum, suae fi-
 dei ac curae demandatum, virgineo nitore sensim sensimque restituere coepit,
 sed suum etiam Filium, Haeredem, proximumque Sacrorum Praesidem, ALBER-
 TUM,

TUM, hujus nominis, in laudata Domo, *quartum*, Wittembergam proficisci iussit, ut divina oracula, ex ipso LUTHERI ore hausta, in succum & sanguinem convertere, nec ita multo post, quae mente exceperat, in Ecclesiae, Reique publicae, cuius utriusque una salus est, usus atque incrementa, per totam vitam adhibere posset. Inclytus *Princeps* A. MDCCXXXIV. *Rectore* CASPARE LINDEMANNO, *Litterarum & Medicinae Artis Doctore*, in Civium ordinem receptus est, atque, ut inter omnes constaret, qua humanitate ac devotione *Principes*, etiam hospites, Wittembergae colerentur, anno, ab adventu Principis, nondum labente, Wittembergensium studiorum RECTOR concordibus votis electus, & in splendida panegyri ita renunciatus est, ut Academici regiminis, quo per integrum annum praeter consuetudinem istius temporis excelluit, molestiam in suum *Vicarium* SEBALDUM MUNSTERERUM LL. *Doctorem Academicum* conjiceret. Is est ALBERTUS, qui, etsi in Principatus paterni spem natus, enutritus, atque in D. *Lutberi* schola, ad hunc ipsum, pietate ac prudentia gubernandum, egregie expolitus atque adaptatus erat: occulto tamen Sapientis omnium rerum Moderatoris arbitrio accidit, ut, magnae in vita spei, & multorum post fata desideriorum, *Princeps*, Majorum virtutem imitaturus, sub *Immortalis Ensisferi* JOANNIS FRIDERICI imperio, in bello pro Dei causa adversus infensissimos atque implacabiles divinae veritatis hostes, in *Bavaria & Svevia*, suscipi coepto, inter *Giengam & Northingam*, Imperiales Svevorum civitates, in primo aetatis flore fauciatus, ac in posteriorem urbem postea relatus, occubuerit, eo nomine, & Parente, & Fratribus, qui in iisdem militabant castris, fortunatior, quoniam, ante fatalem in Saxonia pugnam, & res, integriori doctrinae deditorum, ad interneccionem usque, afflictas, ad meliora hinc avolarat. Atque hi, pro Codicum Academicorum auctoritate, quae omni exceptione major est, sunt illi Principes, ex antiqua GVELPHORUM stirpe progeniti, qui hos Literarum penates salutatum venerunt, & si conjecturis locus concedatur, forsitan recentioribus quoque temporibus, idem honor nostris Musis contigisset, nisi in ipsa patria, *Auctore* JULIO, *Potentissimo* quondam *Brunsvicensis Domus Principe*, seculo xv i. nondum ad finem inclinante, divinis humanisque literis *Helmstadii* amplissima surrexissent palatia, ad quae *Ipsè* OTTO *Junior*, ante laudatus, *quatuor Principes Filios*, optimis disciplinis imbuendos, una misit, quanquam illorum *Avus & Pater* sese Wittembergensibus studiis tradiderant erudiendos. Humaniores utique fuerunt artes & sanctiores doctrinae, quae in hac Celeberrima Academia ab incunabilis floruerunt, & quae, summo quoque loco natos, in sui cultum atque admirationem rapuerunt, ita, ut, patrio solo ad tempus relicto, in hanc, Musis consecratam, Domum divertere, dignati sint. Eadem haec divinarum atque humanarum rerum scientia, in hunc usque diem, in sua antiqua sede adhuc habitat, vivit, fovetur, ac indes majora capit incrementa, utque ingenuarum literarum cultores ad animos, doctrina excolendos, magis magisque incitarentur, ac, sponte currentibus, quasi calcaria subderentur, artibus pariter, non semel quotannis, adduntur praemia. Denuo AMPLISSIMUS SAPIENTUM SENATUS, SUMMOS in *Philosophia* atque *Arte Poetica* HONORES, Numine propitio, xvi. Cal. Nov. merentibus conferre, atque, ad hos ipsos, dicto tempore capeffendos, quotquot humanas disciplinas ac liberales artes, hucusque magno cum fructu, coluerunt, me interprete, & si Deo ita visum fuerit, proximo *Munerum Philosophicorum* distributore, humanissimum in modum invitare decrevit. Quam ob rem, ut meas agam partes, Vos, HONORATISSIMI VIRI, VIRIque JUVENES, qui Sapientiae atque humanitatis studia in deliciis habetis, vel ad quos faciles in carmina Musae sese demittunt, etiam atque etiam oro & obtestor, ut NOSTRAE ACADEMIAE, PHILOSOPHORUM ORDINI, DULCIBUS quoque LITERIS hunc honorem referre, & quas offero, dignitates, tanquam *Vestras*, h. e. vestris meritis, virtute ac diligentia partas, libenti animo excipere, ne dedignemini. Ego, quemadmodum spero, fore, ut LECTISSIMI atque ORNATISSIMI CANDIDATI, & *tempestive*, & *frequentè* ad me accedant, suaque profiteantur nomina: ita, ut, quod meditatur, institutum, RELIGIONI, PATRIAE, ACADEMIAE, ORDINI, OPTIMIS denique ARTIBUS bene, feliciter, fortunatèque eveniat, Deum, omnis sapientiae, tum auctorem, tum statorem religiosissime venerabor. P. P. Iphis Calendis Julii A. Æ. C.

MDCCXXXII.

Pon Ye 3652
20

✓

ULB Halle 3
002 173 891

sb

Nur für den Lesesaal!

VD17

n.c.

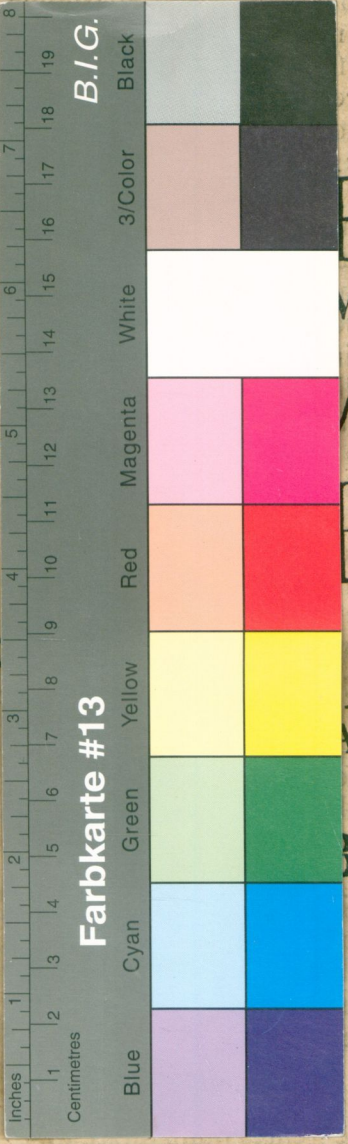

...um potest, quod IO. FRIDERICO
VERNERO, viri docti, nonnulli
...um potest, quod IO. FRIDERICO
VERNERO, viri docti, nonnulli
...um potest, quod IO. FRIDERICO
VERNERO, viri docti, nonnulli

LECTOR
MIAE VITEMBERGENSIS
VILIELMVS
BERGER

CAESAR ET REGIVS AVLICVS
 APHVS REGIVS ELOQ. PROF
 ALVMN. REGIO ELECT
 EPHORVS

VSVS ACADEMICIS
 S · P · D

de Academi...
 ...

uffit, ut
 averte-
 ae, cu-
 poffet.
 ), Lite-
 at inter
 ember-
 ensium
 ita re-
 er con-
 LDUM
 TUS,
 schola,
 atque
 arbitrio
 os, Ma-
 CI im-
 nae ve-
 nm, Im-
 riorum
 qui in
 nam, &
 meliora
 ni exce-
 ogeniti,
 tur, for-
 si in ipfa
 lo xvi.
 na sur-
 pices Fi-
 Parens
 fuerunt
 nabulis
 iratio-
 nfecra-
 narum
 vit, fo-
 ultores
 te cur-
 nis, ad-
 SUM-
 vi. Cal.
 i, quot-
 erunt,
 rum di-
 t meas
 apien-
 rmina
 CADE-
 S hunc
 s meri-
 Ego,
 CAN-
 omnia:
 MIAE,
 eveni-
 ime

